

Türkmenistanyň Prezidenti Serdar BERDIMUHAMEDOW:

— BIZ DÜNYÄNIŇ ÄHLI ÝURTLARY WE HALKLARY ÜÇIN AÇYKDYRYS!

ÝAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Biziň baş maksadymyz Watana gulluk etmektir! **METBUGAT — ELEKTRON GAZETI**

THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT

Our main goal is to serve the Motherland! **ELECTRON NEWSPAPER**

Esaslandyryjysy — Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty

Elektron gazet 2020-nji ýylyň 1-nji oktýabryndan bäri çykýar **№14 (64) 2023-nji ýylyň 20-nji maýy**

HEPDÄNIŇ MÖHÜM WAKALARY

10-11-nji maýda hormatly Prezidentimiz Täjigistan Respublikasyna ilkinji döwlet saparyny amala aşyrdy. Dostlukly ýurduň paýtagtynda iki ýurduň döwlet Baştutanlarynyň arasynda ýokary derejedäki gepleşikler geçirildi. Olaryň jemleri boýunça resminamalaryň uly toplumyna gol çekildi. Gazanylan möhüm ylalaşyklar iki-

taraplaýyn gatnaşyklaryň üstünlüki ösdürilýändiginiň aýdyň subutnamasy boldy.

13-nji maýda döwlet Baştutanymyz sanly ulgam arkaly Ministrler Kabinetiniň nobatdaky mejlisini geçirdi. Onda birnäçe resminamalaryň taslamalaryna garaldy we döwlet durmuşynyň ileri tutulýan

meseleleri ara alnyp maslahatlaşyldy.

15-nji maýda hormatly Prezidentimiz Ministrler Kabinetiniň Baýlygynyň obasenagat toplumyna gözegçilik edýän orunbasary A.Ýazmyradowyň hem-de welaýatlaryň häkimleriniň gatnaşmagynda sanly ulgam arkaly iş maslahatyny geçirdi. Onda ýurdumyzyň oba hojalyk toplumynda we sebitlerde alnyp barylýan işleriň barşy bilen bagly meselelere garaldy.

16-nji maýda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow Ýewropada Howpsuzlyk we Hyzmatdaşlyk Guramasynyň Parlament Assambleýasynyň ýolbaşçysy Margareta Sederfeldi kabul etdi.

16-nji maýda türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Baýlygy Gurbanguly Berdimuhamedow bilen Russiýa Federasiýasynyň Tatarystan Respublikasynyň Baştutany Rustam Minnihanowyň arasynda geçirilen telefon arkaly söhbetdeşligiň dowamynda ähli möhüm ugurlarda özara bähbitli hyzmatdaşlygy ösdürmegiň mümkinçilikleri ara alnyp maslahatlaşyldy.

16-nji maýda paýtagtymyzdaky «Ýyldyz» myhmanhanasynda

Syýasy teswir

«ÝHHG-niň çäginde howpsuzlygy, durnuklylygy we dialogy berkitmekde bitarap döwletleriň orny» atly halkara maslahat geçirildi. Bu çäräni Türkmenistanyň Mejlisi Ýewropada Howpsuzlyk we Hyzmatdaşlyk Guramasynyň Parlament Assambleýasy bilen bilelikde gurady.

18-19-nji maýda hormatly Prezidentimiz Sian şäherinde geçirilen «Merkezi Aziýa — Hytaý» sammitine gatnaşmak üçin iş sapary bilen Hytaý Halk Respublikasynda boldy. Bu sapar hormatly Prezidentimiziň HHR-e şu ýylyň dowamynda amala aşyran ikinji saparydyr. Saparyň çäklerinde hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow HHR-iň Baýlygy Si Szinpin bilen gepleşikleri geçirdi.

18-nji maýda Türkmenistanyň Konstitusiyasynyň we Döwlet baýdagynyň günü mynasybetli paýtagtymyzdaky Konstitusiyä binasynyň ýanynda we Baýdagyň öňündäki meýdançada dabaralar geçirildi. Oňa türkmen halkynyň Milli Lideri, Türkmenistanyň Halk Maslahatynyň Baýlygy Gurbanguly Berdimuhamedow gatnaşdy.

«**Ýaş diplomatyň sesi**».

TÄZELIKLER НОВОСТИ NEWS

DÖWÜR WE ŽURNALISTIKA

■ 2023-nji ýylyň 16-njy maýynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynda halypa žurnalistleriň gatnaşmagynda «Döwür we žurnalistika» atly döredijilik duşuşygy geçirildi. Oňa «Türkmenistan» gazetiniň baş redaktory Kakamyrat Rejepow, «Nesil» gazetiniň baş redaktory Artykguly Hojaberdýew, «Biznes

reklama» gazetiniň baş redaktory Seyitmyrat Geldiýew, halypa žurnalist Gurbannazar Orazgulyýew, şeýle-de institutyň halkara žurnalistikasy fakultetiniň mugallymlarydyr talyp ýaşlary gatnaşdylar. Halypa žurnalistler hem-de mugallymlar özläriniň täsirli çykyşlarynda hormatly Prezidentimiziň alyp barýan parasatly döwlet syýasaty, ýaşlara döredilýän mümkinçilikler, türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyzyň kitaplary-

nyň ýaşlaryň durmuşyndaky orny, ýurdumyzda žurnalistikanyň ösüşi, ýaş žurnalistlere döredilýän mümkinçilikler dogrusynda giňişleýin durup geçdiler. Halypa žurnalistleriň talyplary bilen durmuş we hünär tejribesini paýlaşmaklary, olaryň öz döredijilik ugruny kesgitlemäge itergi berýär. Döredijilik duşuşygynyň dowamynda talyp ýaşlar bilim alýan ugurlarynda özlärini gyzyklandyryýan sowallary bilen halypa žurnalistlere ýüzlendiler.

СОРЕВНОВАНИЕ ПО УГОЛОВНОМУ ПРАВУ

■ 16 мая 2023 года в Туркменском государственном университете им. Махтумкули прошло соревнование под названием «Молодые правоведы» среди студентов, учащихся по специальности права, посвященное дню Конституции Туркменистана и Государственного флага Туркменистана. В ходе соревнования студенты отвечали на вопросы по уголовному праву. По итогам соревнования, студенты Туркменского государственного университета им. Махтумкули заняли 1-ое место, 2-ое место занял студенческий состав Института международных отношений Министерства иностранных дел Туркменистана. 3-е место досталось студентам Института Министерства внутренних дел Туркменистана.

INTERNET OLYMPIAD

■ On May 17, 2023, at the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan, in honor of World Environment Day, an Internet Olympiad on environmental protection and ecological culture was held among the pupils of grades 10 – 11 of secondary schools of our country. More than 350 pupils took part in the Olympiad, organized by the Institute's Scientific and Methodological Center for the Sustainable Development Goals.

The results of the Olympiad will be revealed after scoring, and the winners will be awarded with valuable gifts and diplomas of I, II, III degrees, prepared by the Institute of International Relations of the Ministry of Foreign Affairs of Turkmenistan and the UN office in Turkmenistan.

«**Ýaş diplomatyň sesi**».

TÜRKMENISTAN — TÄJIGISTAN: gatnaşyklaryň täze sahypasy

Arkadagly Serdarymyzyň baştutanlygynda döwletimiz dünýä döwletleri bilen oňyn gatnaşyklary alyp barýar. Daşary döwletler bilen alnyp barylýan ikitaraplaýyn gatnaşklar birek-birege hormat goýmaga, özara bähbide esaslanýar. Biziň sebitimiziň abadançylygy, gülläp ösmegi ugrunda amala aşyrylýan işlerde türkmen-täjik gatnaşklarynyň orny uly bolup durýar. Bu iki doganlyk halklaryň arasyndaky hyzmatdaşlyk häzirkki wagtda barha ilerleýär. Hormatly Prezidentimiziň golaýda Täjigistan Respublikasyna bolan döwlet sapary hem aýdanlarymyzy doly tassyklaýar.

Ýeri gelende belläp geçsek, 1993-nji ýylyň 27-nji ýanwarynda Türkmenistan bilen Täjigistan Respublikasynyň arasynda diplomatik gatnaşyklary ýola goýmak hakyndaky Ähtnama gol çekildi. Häzirkki wagtda Aşgabatda Täjigistanyň ilçihanasy, şol bir wagtyň özünde hem, Duşenbe şäherinde Türkmenistanyň ilçihanasy öz işini alyp barýar. Iki ýurduň döwlet Baştutanlarynyň bir-birege amala aşyran saparlary gatnaşyklaryň uly depgin bilen ösmegini şertlendirýär.

Hormatly Prezidentimiziň 10-11-nji maýda Täjigistan Respublikasyna amala aşyran döwlet saparynyň çäginde geçirilen türkmen-täjik gepleşikleri örän netijeli boldy. Bu gepleşikleriň dowamynda hyzmatdaşlygyň ähli ugurlary boýunça pikir alyşyldy. Arkadagly Serdarymyzyň döwlet saparynyň jemleri boýunça ikitaraplaýyn resminamalaryň 24 sanysyna gol çekildi. Bu resminamalaryň hatarynda Türkmenistan bilen Täjigistan Respublikasynyň arasynda strategik hyzmatdaşlygy çuňlaşdyrmak hakynda Jarnama hem

bar. Bu möhüm resminama iki ýurduň ikitaraplaýyn we köptaraplaýyn derejedäki hyzmatdaşlygyny mundan beýläk-de köpugurlaşdyrmaga uly itergi berer. Gol çekilen resminamalar doganlyk döwletleriň arasyndaky söwda-ykdysady, ylmy-tehniki, ulag-logistika, durmuş, medeni we ynsanperwer ugurlardaky hyzmatdaşlyklaryň hukuk binýadyny goýdy. Gazanylan ylalaşyklaryň hatarynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary instituty-

nyň Strategik barlaglar boýunça ylmy merkezi bilen Täjigistan Respublikasynyň Prezidentiniň ýanyndaky Strategik barlaglar merkeziniň arasynda özara düşünişmek hakynda Ähtnamanyň hem bolmagy aýratyn buýsançlydyr.

Türkmenistan bilen Täjigistanyň arasyndaky gatnaşyklaryň Merkezi Aziýa sebitiniň abadançylygynyň pugtalanmagynda oňyn täsiri bardyr. Iki ýurduň üstünden geçýän logistik ugurlar sebitiň ulag-logistika hyzmatdaşlygynyň işjeňleşmeginde hem möhüm ähmiýete eýedir.

Hormatly Prezidentimiz döwlet saparynyň dowamynda Täjigistan Respublikasynyň Prezidenti bilen bilelikde göni

wideoaragatnaşyk arkaly dostlukly ýurduň Hatlon oblastynyň Dusti etrabynyň Ergeş Sultanow daýhan birleşiginde Magtymguly adyndaky umumybilim berýän orta mekdebiň binasynyň düýbünüň tutulýş dabarasyna gatnaşdy. Hormatly Prezidentimiziň geçen ýylyň 9-njy dekabrynda gol çeken Kararyna laýyklykda, beýik türkmen akyldarynyň adyny göterýän 540 orunlyk mekdebiň binalar toplumyny gurmak «Döwlet gurluşyk» hojalyk jemgyýetine ynanlydy. Akyldar şahyrymyzyň adyny göterýän mekdebiň goňsy döwletde gurulmagy Magtymguly Pyraga goýulýan uly hormatdan nyşan.

Ýeri gelende bellesek, 10-njy maýda hormatly Prezidentimiz Serdar Berdimuhamedow döwlet saparynyň maksatnamasynyň çäklerinde Täjigistan Respublikasynyň Oli Majlisiniň Namoýandagon Majlisiniň we Milli Majlisiniň Başlyklary bilen hem duşuşdy. Mälim bolsy ýaly, Oli Majlis (Ýokary Ýygnak) iki palatadan: aşaky — Namoýandagon Majlisinden (Wekiller palatasynan) hem-de ýokarky — Milli Majlisden (Milli Ge-ňesden) ybaratdyr. Bu geçirilen gepleşikler iki ýurduň arasyndaky parlamentara gatnaşyklary işjeňleşdirmäge uly ýardam edýär.

Hormatly Prezidentimiziň 10-11-nji maýda Täjigistan Respublikasyna amala aşyran döwlet saparynyň dowamynda gazanylan ylalaşyklar ikitaraplaýyn gatnaşyklary ýene bir meretebe galkyndyrdy. Ikitaraplaýyn gatnaşyklaryň kämilleşdirilip, strategiki hyzmatdaşlygyň çuňlaşdyrylmagy bolsa diňe bir iki döwletiň däl, eýsem, tutuş sebitiň halklarynyň abadan durmuşynyň gülläp ösmegine goşant boljakdygyna ynamymyz kämildir.

Aýnabat NAZAROWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutynyň mugallymy.

Diňe sebitde däl, eýsem, tutuş dünýäde möhüm syýasy wakanyň — «Merkezi Aziýa — Hytaý» sammitiniň Sian şäherinde geçirilmeginiň özboluşly manysy bar. Taryhdan bilşimiz ýaly, Sian şäheri Gadymy Hytaýyň paýtagty bolupdyr. Gadymyýetde Gündogaryň hem Günbataryň siwilizasiýalaryny baglanyşdyran, ýurtlarydyr halklary

möçberi 15 milliard amerikan dollaryndan geçdi.

Aziýa — Ýuwaş ummany sebitinde ýurdumyzyň möhüm hyzmatdaşy hökmünde Hytaý Halk Respublikasy bilen hemmetarap-

niň birinji orunbasary Ma Çzaosýuý döwlet Baştutanymyza HHR-iň Başlygynyň «Merkezi Aziýa — Hytaý» sammitine gatnaşmaga iheren çakylygyny gowşurypdy. 17-nji maýda hormatly Prezidentimiz iş sapary

Baştutanlarynyň arasynda ýokary derejede geçirilen şu gezekki sammit hem altytaraplaýyn görnüşde döwletara gatnaşyklary çuňlaşdyrmaga kuwwatly itergi bermäge, geljegi uly ugurlarda hyzmatdaşlygyň täze gurallaryny kesgitlemäge ýardam etmäge gönükdirilendir. Şolaryň hatarynda söwda-ykdysady, ýangyç-energetika, ulag-kommunikasiýa, oba hojalyk, elektron söwda we medeni-ynsanperwer ulgamlar bar. Şol ulgamlardaky ysnyşykly gatnaşklar özara bähbitlere, sebitde dördüjiligiň, durnukly ösüşiň, rowaçlygyň umumy maksatlaryna doly laýyk gelýär.

Agzybirlik, düşünişmek, jebislikde iş alyp barmak, bilelikdäki tagalla, ýurtlaryň ählisiniň bähbidini deň tutmak... Bir maksatdan ugur alyp, anyk netije gazanmak üçin şu sanalanlaryň ählisi deň derejede zerrur. Hut şu ýörelgelere esaslanan sammitiň dowamynda Hytaý bilen sebitiň ýurtlarynyň arasyndaky gatnaşyklaryň häzirkki ýagdaýy, döwletara derejede hereket edýän mehanizmleriň ösüşi bilen bagly meseleler ara alnyp maslahatlaşyldy. Duşuşygyň jemleri boýunça bilelikdäki möhüm syýasy resminama gol çekildi.

«Dialog — parahatçylygyň kepi-li». Türkmen halkynyň Milli Lideri Gahryman Arkadagymyz tarapyndan öňe sürülen bu filosofiýa türkmen Bitaraplygynyň öňe sürýän pikir-garaýyşlarynyň özboluşly jemlenmesidir. «Merkezi Aziýa — Hytaý» sammitinde Türkmenistan tarapyndan öňe sürülen teklipderiň üns çekilen meseleler hem gepleşikleriň esasynda sebit hyzmatdaşlygynyň gurallaryny berkitmegi maksat edinýär.

Atamyrat ÝAZWELIÝEW,
Halkara žurnalistikasy
fakultetiniň I ýyl talyby.

Hytaý, taryhy ady bilen ýüzlensek, Çyn-Maçyn döwleti Oguz eýýamandan bäri gojaman geçmişimizde halkymyzyň

döwletara gatnaşklaryny alyp baran ýurtlarynyň biridir. Türkmen-hytaý halklarynyň ikisi-de dünýä medeniýetinde we sungatyna uly goşant goşan halklardyr. 2023-nji ýylyň 18-19-njy maýynda hormatly Prezidentimiziň HHR-iň Başlygy Si Szinpininiň çakylygy boýunça «Merkezi Aziýa — Hytaý» sammitine gatnaşmagy ýurdumyzyň ikitaraplaýyn we köptaraplaýyn hyzmatdaşlygyň meselelerinde jogapkärli, işjeň, başlangyçly orny eýeleýändiginiň nobatdaky subutnamasydyr.

birek-birege ýakynlaşdyran Beýik Ýüpek ýoly hem hut Sian şäherinden gözbaş alypdyr.

«Merkezi Aziýa — Hytaý» sammiti köptaraplaýyn söwda-ykdysady hyzmatdaşlygy täze derejä çykarmakda möhüm orun eýeleýär. Ýurtlaryň arasynda diplomatik gatnaşyklaryň ýola goýlanyndan bäri geçen 30 ýyldan gowrak wagtyň dowamynda bu ugurdaky özara hereketlerde anyk netijeler gazanyldy. Maglumatlara salgylansak, diňe 2022-nji ýylda Hytaý bilen Merkezi Aziýa döwletleriniň arasyndaky haryt dolanyşygynyň möçberi 70 milliard amerikan dollaryna deň boldy. 2023-nji ýylyň mart aýyndaky ýagdaýa görä, Hytaýyň bu sebitiň ýurtlaryna goýan göni maýa goýumlarynyň

laýyn gatnaşyklaryň çuňlaşdyrylýandygy nazara alnanda, şu gezekki gepleşikler ägirt uly ähmiýete eýedir. HHR bilen hyzmatdaşlygy ösdürmek ýurdumyzyň daşary syýasatynyň esasy ugurlarynyň biridir. Hormatly Prezidentimiziň şu ýylyň ýanwarynda Hytaýa üstünlikli amala aşyran döwlet sapary muny aýdyň görkezýär. Biziň döwletlerimiz «Merkezi Aziýa — Hytaý» sammitlerinde hem birek-biregiň tekliplerini, başlangyçlaryny goldaýan döwletler hökmünde çykyş edýärler.

Mälim bolsy ýaly, 2023-nji ýylyň 13-nji maýynda ýurdumyza sapar bilen gelen Hytaý Halk Respublikasynyň Başlygynyň ýörite wekili, HHR-iň daşary işler ministri-

bilen Hytaý Halk Respublikasyna bardy. 18-19-njy maýda Şensi welaýatynyň edara ediş merkezi bolan Sian şäherinde HHR-iň Başlygy Si Szinpininiň başlyklygynda geçirilen ýokary derejeli duşuşyga Merkezi Aziýa döwletleriniň Liderleri gatnaşdylar.

Merkezi Aziýa — Aziýanyň ýüreginde ýerleşip, tutuş Ýewraziýa giňliginde ägirt uly mümkinçiliklere eýe bolan hyzmatdaşlyk çatrygy. Amatly geoykdysady ýerleşiş bilen tapawutlanýan sebitiň ýurtlarynyň dünýä döwletleri bilen özara hyzmatdaşlygyny ösdürmek hem-de işjeňleşdirmek häzirkki günün wajyp wezipesidir. Türkmenistanyň, HHR-iň, Gazagystanyň, Gyrgyzystanyň, Täjigistanyň we Özbegistanyň

Düýnünň tejribesi, şu gününň mümkinçilikleri, ertiriň maksatlary

Täjigistan Respublikasynyň Hatlon oblastynyň Dusti etrabynyň Ergeş Sultanow daýhan birleşiginde Magtymguly adyndaky umumybilim berýän orta mekdebiň düýbi tutuldy.

Türkmenistan bilen HHR arasynda 1992-nji ýylyň 6-njy ýanwarynda diplomatik gatnaşyklary ýola goýuldy.

«Parahatçylygyň ýaş çaparlary»:

Yhlas HALLYÝEW,

Baş baýragyň eýesi.

II möwsüm jemlendi

«Bu gün final bolýar». 2023-nji ýylyň 15-nji maýynda Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutynda mugallymlardyr talyplaryň ählisiniň dilinde şu sözler ýaňlanýardy. Çünki şol gün institutyň çägindeki Ýaş diplomatlaryň mekdebi tarapyndan guralýan «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyl-paýhas bäsleşiginiň II möwsüminiň ýeňijilerini kesgitleýän final oýny geçirildi. Final gününde türkmen diplomatiýasynyň milli mekdebine dahylyly hemmäniň oý-pikiri oýnuň nähili geçjekdigi, kimiň ýeňjekdigi

hakyndady. Pikir etmez ýaly-my?! Ertir şu bäsleşikte saýlanan ýaşlar türkmen diplomatiýasynyň ýüküni öz eginlerine almaly, ahyry...

Institutyň «E» binasyndaky guralan Ak oýuň içindeki görnüşler seni dürli-dürli hyýallaryň ummanyna syýahata alyp gidýär. Ortada parahatçylygyň nyşany bolan Oguz hanyň ok-ýaýynyň durmagy bäsleşigiň parahatçylyk söýüjilikli türkmen diplomatiýasynyň taryhy köklerine daýanyandygyna güwä geçýär. Akyl-paýhas

bäsleşiginiň II möwsüminiň guramaçylyk işi bilen gümra bolup ýören talyplaryň geçen ýylky ýaş çaparlardygyna bolsa, gatnaşyjylar üçin

ýeňiş gymmatyny has-da artdyrýar. Sebäbi bäsleşigiň geçen möwsümünde üstünlikli çykyş edip, soňra talyplaryk bagtyna ýeten ýaşlar bu möwsümdäki gatnaşyjylar üçin arzuwlyna barýan ýoly salgy berýän çelgi bolup görünýärdiler...

Aslynda, «diplomatiýa» sözi «adalat» diýen kelim bilen belli bir derejede manydaş diýsek, hakykatdan daş düşmesek gerek. Çünki diplomat öz ýurdunyň milli bähbitlerini goran mahalynda hem garşysyndaka hormat goýmagy, adalatlylyk we deňhukuklylyk ýörelgelerine ygrarly bolmagy unutmaly däl. Diýjek bolýanymyz, diplomat bolmak üçin adalatly bolmagy hem başarmak gerek. Geljekki diplomatlary tapmak üçin döredilen bäsleşigiň adalatly geçirilmegi bolsa, in esasy zerurlyk.

«Pähimdarlar geňeşiniň» agzalary hökmünde final oýnuna eminlik eden Türkmenistanyň Ylymlar Akademiýasynyň Magtymguly adyndaky Dil, edebiyat we milli golýazmalar institutyň baş ylmy

işgäri, taryh ylmylarynyň doktory, Ykdysady Hyzmatdaşlyk Guramasynyň «Taryh, medeniýet, edebiyat we şekillendiriş sungaty» ugry boýunça sylagynyň eýesi Ýazgylç Orazgyljowyň, Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutyň uly mugallymy, filosofiýa ylmylarynyň kandidaty Begenç Karaýewiň, Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutyň uly mugallymy, Türkmenistanyň Adatdan daşary we Doly ygtyýarly Ilçisi Sapar Berdinyýazowyň mysalynda hem ýaş çaparlary diplomatyň näderejede adyl bolmalydygyna ýene bir ýola göz ýetirdiler diýip bileris. Ýene bir zat: ählisi ilçilerden

ybarat eminler toparynyň çözgüdi bilen gatnaşyjylara berilýän peýkamlar meniň göz önümde türkmen diplomatiýasynyň estafeta taýagy bolup janlanýardy. Men ol ýaşlaryň bu estafetany mynasyp dowam etdirjeklerine tüýs ýüregimden ynanyaryn. Sebäbi olaryň gözlerine seredip, şu Watana, şu millete wepalydyklaryna, şu ýurduň milli bähbitleri üçin ähli zadda taýýardyklaryna ynanyşlyk mümkin däldi...

Milliardlaryň oýny bolan futbolda «finaldaky bolan hemme zat we hemme kişi ýatda galýar» diýen aýtgý bar. Bu jümle «Parahatçylygyň ýaş çaparlary» akyl-paýhas bäsleşiginiň finaly babatda hem öz subudy-

ny tapýar. Özüm-ä üstünden bir ýyl geçen hem bolsa, bäsleşigiň I möwsüminiň finalyny edil şu wagt pursatma-pursat ýatdan aýdyp biljekdigime ynanyaryn. Bu ýylky final hem şeýle boldy. Has-da baş baýrak üçin Yhlas bilen in

ýiti göreş alyp baran Aýgülün bäsleşik tamamlanan pursady ýeňijini ilkinji bolup gutlamagy II möwsüminiň final oýnuna bezeg beren pursada öwrüldi. Ýogsa-da, biziň finalymyzda hemmäniň ýatda galmagyny esaslandyryan ýene bir sebäp bar. Çünki biziň finalda ýeňiji bar, ýöne ýeňlen ýok. Biziň finalymyzda hormat münberinde gatnaşyjylaryň ählisine ýer tapylýar. Bu bolsa finalymyzda hemme kişiniň ýatda galmagyna ýene bir sebäp. Sözümiň şu ýerinde finala gatnaşan we ýatda galan şol mekdep okuwçylarynyň sanawyny eýelän orunlary bilen bilelikde size ýetirýäris:

3-nji orna Aşgabat şäheriniň ýöriteleşdirilen 16-njy orta mekdebiň 11-nji synp okuwçysy **Mekan Agahanow**, Mary welaýatynyň Mary şäheriniň inlis dili we ynsançylyk ugurly okuw derslerini çuňlaşdyrylyp öwredilýän ýöriteleşdirilen welaýat mekdebiň 10-njy synp okuwçysy **Güljan Serdarowa**, Daşoguz welaýatynyň Daşoguz şäheriniň 24-nji orta mekdebiň 10-njy synp okuwçysy **Anwar Bekmedow**, Mary welaýatynyň Sakarçäge etrabynyň Şatlyk şäherindäki takyk we tebigy ugurlardan ýöriteleşdirilen 43-nji orta mekdebiň 10-njy synp okuwçysy **Azat Aman-sähedow**;

2-nji orna Mary welaýatynyň Mary şäheriniň inlis dili we ynsançylyk ugurly okuw derslerini çuňlaşdyrylyp öwredilýän ýöriteleşdirilen welaýat mekdebiň 11-nji synp okuwçysy **Dawut Gezerow**, Aşgabat şäheriniň 86-njy ýöriteleşdirilen orta mekdebiň 11-nji synp okuwçysy **Döwletmyrat Arazow**;

1-nji orna Mary welaýatynyň Sakarçäge etrabynyň daşary ýurt dillerine ýöriteleşdirilen 35-nji orta mekdebiň 10-njy synp okuwçysy **Aýgül Sähedowa**;

Baş baýraga hem-de Göçme kuboga Maýa Kulyýewa adyndaky Türkmen milli konserwatoriýasynyň ýanyndaky ýörite sazçylyk mekdep internatynyň 11-nji synp okuwçysy **Yhlas Hallyýew** mynasyp boldy. Ýeňijileri sylaglamak dabarasyny jemlenenden soňra geçirilen bäsleşigiň dessury boýunça ýeňiji bolan ýaş çaparlary parahatçylygyň nyşany hasaplanylýan ak keperdeleri institutyň baş binasynyň önünde asuda asmana uçurdylar. Biz ýeňiji bolan ýaş ykballaryň diplomatiýa dünýäsindäki perwazlarynyň hem şol ak keperdiler kimin belent hem owadan bolmagyny, ädimleriniň Ýer ýüzündäki in belent münberlere çenli uzamagyny arzuw edýäris. Çünki olar — parahatçylygyň ýaş çaparlary.

P.S: Ýaş çaparlary bu gezek hem duşuşyk ýerlerini üýtgetmediler, emma duşuşyk ýerleri olaryň ykballaryny düýpgöter üýtgetdi.

Gurbansäh GURBANSÄHEDOW, Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň Halkara gatnaşyklary institutyň Halkara žurnalistikasy fakultetiniň II talyby.

Kämil jemgyýetiniň sarsmaz binýady

Konstitusiýa adamyň we raýatyň hukuklarynyň many-mazmunyny çuňlaşdyrýar, olaryň ösmeginde, kämilleşmeginde esasy binýat bolup durýar. Esasy Kanunymyzda her bir adamyň dync almaga, ýaşayş jaýyna, saglygyny gorap saklamaga, jany we saglygy üçin amatly daşky gurşawa, onuň ýagdaýy barada hakyky maglumat, bilim almaga we medeni durmuşa gatnaşmaga bolan hukugy hem-de raýatlaryň ýaşı boýunça, näsaglan, maýyp bolan, işe ukyplylygyny, ekleýjisini ýitiren, işsiz bolan halatynda we gaýry kanuny esaslar boýunça durmuş üpjünçiligine hukugynyň bardygyny beýan edilýär. Konstitusiýamyzdyň 4-nji maddasynda şeýle bellenilýär: «Türkmenistanda jemgyýetiniň we döwletiň iň ýokary gymmatlygy adamdyr. Adamy goramak, goldamak we oňa hyzmat etmek döwlet häkimiyet edaralarynyň baş wezipesidir. Döwlet her bir raýatynyň önünde jogapkärdir we şahsyýetiniň erkin ösmegi üçin şertleriň döredilmegini üpjün edýär, raýatynyň jany, at-abraýyny, mertebesini, azatlygyny, şahsy eldegrilmesizligini, tebigy we aýrybaşgalanmaz hukuklaryny gorayar».

Hukuk döwletimizde her bir adamyň hukuklaryny we azatlyklaryny goramak, şol sanda onuň

kepilligini ýokarlandyrmak döwlet syýasatynyň ileri tutulýan ugrudyr. Hormatly Prezidentimiziň: «Watan diňe halky bilen Watandyr! Döwlet diňe halky bilen döwletdir!» diýen şygary wezipesine girişen ilkinji gününden başlap öňe sürmegi, ýurdumyzda asudalygy, agzybirligi üpjün etmek, Watanymyzyň ösüşi, halkymyzyň abadan ýaşayşy, röwşen geljegi bilen bagly kanunçylygy hem-de hukuk tertibini berkitmek barada edýän talaplary we parasatly hukuk syýasaty Berkarar döwletiň täze eýýamynyň Galkynsyz döwrüniň başdan geçirýän eziz Diýarymyzda adam hukuklarynyň goraglylygynyň başlangyç esaslaryny emele getirýär.

Esasy Kanunymyzda adamyň we raýatynyň hukuklary, azatlyklary, olaryň durmuşa geçirilmeginiň we ygtybarly goragynyň esasy goýujy başlangyçlary, şol sanda adamyň şahsy eldegrilmesizliginiň, erkinliginiň, at-abraýynyň we mertebesiniň ýokary kepillikleri babatda berkidilen ynsanperwer kadalar, Garaşsyz döwletimiziň halkara resminamalary esasynda öz üstüne alan borçnamalaryna ygrarlydygyny we Konstitusiýamyzdyň kadalarynyň halkara hukugynyň ählumumy ykrar edilen ýörelgeleri bilen sazlaşykly utgaşýandygyny görkezýär.

Adam hukuklarynyň Ählumumy Jarnamasynyň 1-nji maddasynda ähli adamlaryň merite we hukuklar babatda azat we deň bolup dogul-

ýandygy bellenilýär. Adam hukuklaryny goramagyň gözbaşy bolup duran bu hukuk kadasy ýurdumyzyň jemgyýetçilik durmuşynyň ähli ugurlarynda giňden ornaşandyr. Konstitusiýamyzdyň 26-njy maddasynda adamyň hukuklarynyň we azatlyklarynyň eldegrilmesizdigi, aýrybaşgalanmasyzdygy, Konstitusiýa we kanunlara laýyk gelmeýän bolsa, adam hukuklaryny we azatlyklaryny çäklendirmäge hiç kimiň hakyynyň ýokdugy kepillendirilýär.

Türkmenistanyň Prezidentiniň 2021-nji ýylyň 16-njy aprelindäki Karary bilen «Türkmenistanda adam hukuklary boýunça 2021 – 2025-nji ýyllar üçin hereketleriň Milli meýilnamasy» hormatly Prezidentimiziň milli kanunçylygymyza halkara hukugynyň umumy ykrar edilen kadalaryna laýyklykda, kämilleşdirmek, adam hukuklary babatynda Türkmenistanyň halkara borçnamalarynyň gýarmanyksyz ýerine ýetirilmeginiň hukuk esaslaryny üpjün edýän milli kanunçylygymyza özgertmek boýunça öňde goýan wezipesini, adamyň we raýatynyň hukuklaryny goramagyň giň mümkinçiliklerini durmuşa geçirmekde ulý ähmiýete eýe bolýar.

Dürli BALLYÝEWA,
Türkmenistanyň Daşary işler ministrliginiň
Halkara gatnaşyklary institutunyň
Halkara hukugy we deňşdirme
hukuk öwreniş kafedrasynyň müdiriniň
w.w.ý.ý., ulý mugallym.

(Soňy. Başlangyjy gazetiniň geçen sanynda).

1970-nji ýyllaryň ahyrynda Ysraýyl hatda Palestina azat ediş guramasy, palestinalylaryň hukuklary, olaryň öz ykballaryny kesgitlemegi barada hiç zat eşitmek hem islemedi. Emma garaşylmadyk ýerden ýewreýler Palestina meselesinde Müsüriň Prezidentinden goldaw tapdylar. Anwar Sadat Ysraýylyň basyp alan yerleriniň Müsüre gaýdyp berilmegini birinji yerde goýdy. Palestina meselesini bolsa ol wagtlaýyn yza süýşürpdi.

Butros Gali sebitde ählumumy parahatçylygyň zerurdygyny öňe sürýärdi. Emma Anwar Sadat gepleşiklerini esasy netijesine — dostana goňuşuýlyk gatnaşyklaryna ýola goýmaga howlukýardy we onuň üçin islendik ylalaşyga taýýardy. Ylalaşyga gelmek ussatlygy üçin hem öz wagtynda Anwar Sadat we Begin Parahatçylyk boýunça Nobel baýragy bilen sylaglandylar.

Gepleşikler uzaga çekdi. Taraplar Iýerusalimde, Kairde, Lidsde, Waşingtonda, Kemp-Dewidde duşuşdylar... Daýan Ysraýyl üçin parahatçylygyň möhümdigini, sebäbi ýurduň baýlyklarynyň azalýandygyny boýun aldy. Butros Gali hem öz gezeginde parahatçylygyň gutulgysyzdygyny, sebäbi Müsüre öz güýjüni ýarag ýaryşyna däl-de, ykdysady we demografiki meselelerine, günsaýyn güýçlenýän yslam fundamentalizmine garşy gönükdirmeginiň örän möhümdigini nygtaýardy. Muňa garamazdan, müsürliiler Ysraýylyň harby taýýarlyklaryny hüşgärlilik bilen synlaýardylar.

Anwar Sadatyň öldürilen günü (1981-nji ýylyň 14-nji oktyabry) Butros Gali Ortaýer deňiziniň kenarynda Aleksandriýada dync alýardy. Diplomat hatda dildüwüşkiçileriň ýok etmek isleýän on sany döwlet liderleriniň sanawyna öz adynyň goşulandygynyndanam bihabardy.

Indi diplomaty arap-ysraýyl gatnaşyklarynyň geljegi hem alada goýýardy. Müsüriň Prezidentiniň jaýlanyş dabarasynda Butros Galini diňe bir gynanç duýgusy däl, şübhel soraglaram gurşap aldy: Müsüriň lideri aradan çykandan soň ýewreýler öz borçlaryny ýerine ýetirerlermi? Sinaý ýarymadasyny Müsüre gaýtaryp bererlermi? Ýurduň täze

Prezidenti ýewreý döwleti bilen parahatçylyk ýoluny dowam etdirermi?

Ysraýyl Sinaý Müsüre gaýtaryp berdi. Hosni Mubarek Sadatyň Ýakyn Gündogarda parahatçylygy ýola goýmak syýasatyna wepaly bolup galdy. Syýasatçy hökmünde Butros Galiniň

BUTROS BUTROS GALI

(1922 — 2016)

Müsürli diplomat. Müsüriň daşary işler ministri (1977–1990). BMG-niň Baş sekretary (1992–1996).

Palestina meselesinde eden çaklamasy dogry bolup çykdy. Palestina sebitdäki parahatçylygyň özenine öwrüldi.

Gutulgysyz mesele çözüleri hem talap edýär. Ysraýyl bilen Palestinanyň arasynda ilkinji gepleşikler başlandy, emma ol wagta çenli Butros Gali ilkinji müsürli, ilkinji arap, Afrika kontinentiniň ilkinji wekili hökmünde BMG-niň Baş sekretary wezipesinde işleýärdi. Ysraýyl ony bu wezipä tassyklamaga ses bermekden saklandy.

...Hosni Mubaregiň döwründe ýene-de on ýyl Butros Butros Gali MAR-nyň Daşary işler ministriň wezipesini wagtlaýyn ýerine ýetirijisi bolmagynda galdy. Täze Prezident özünden öňki döwlet ýolbaşçysynyň ýalňysyny düzetmäge töwekgellik etmedi.

1992-nji ýyldan 1996-njy ýyla çenli Butros Gali Birleşen Milletler Guramasynyň Baş sekretary bolup, Nýu-Yorkda boldy. Butros Gali: «Baş sekretar hökmünde men BMG-niň garaşsyzlygyny goradym» diýip belleýär. Bu maksat bilen hem onuň ABŞ-nyň (we Ysraýylyň) bähbitlerine ters gelýän birnäçe ädim ätmegi ony BMG-niň Baş sekretary-

gyna gaýtadan saýlanmak mümkinçiliginden mahrum etdi. Bu ädimleriň iň aýgtylysy hem Liwanyň Kana obasynda bolup geçen betbagtçylyk hakynda hasabatnyň neşir edilmegi boldy.

1996-njy ýylyň ýazynda Ysraýyl ýurduň günortasyny azat etmek üçin söweşen Liwan watançylaryna garşy giň gerimli ýaragly çäreleri gördi. Onlarça oba howa hüjümlerine we artilleriýa atysyna sezewar edildi. Gaçybatalga gözläp, liwanlylar öýlerini terk etmäge mejbur boldular. Olaryň köp bölegi gorag gözläp, BMG-niň Kanada ýerleşýän gözgeçilik postlaryna geldiler. Ýewreýler bu obany oda berdiler. BMG-niň baýdagy astynda goranmak umydy bilen gaçybatalga gözläp gelen parahat oturan ilatyň yüzlerçesi wepat boldy.

BMG bu babatda derňew işini geçiren-de, hünärmenler munuň bilkastlaýyn edilmegini anykladylar. ABŞ Butros Galä Kanadaky derňew işiniň hasabatyny çap etmezligi, diňe Howpsuzlyk Geňeşiniň agzalaryna dilden habar bermegi maslahat berdi. Emma BMG-niň Baş sekretary hakykaty dünýä bilmeli diýen netijä geldi.

Bu wakalaryň hemmesi ABŞ tarapyndan nägilelige sezewar bolup, 1996-njy ýyldaky Prezident saýlaw işiniň çözügütlerine täsir etdi. Baş sekretaryň ykbaly çözüldi. ABŞ Butros Galiniň bu wezipä gaýtadan saýlanmagyna weto goýansoň, ol Pariže geldi.

1997-nji ýylda Fransuz dilli döwletleriň assosiasiyasynyň Hanoýda geçirilen nobatdaky mejlisiniň barşynda agza döwletler syýasy we ykdysady hyzmatdaşlygy güýçlendirmeli diýen karara geldiler. Şu maksat bilen agza döwletleriň Prezidentleri we Patyşalary Baş sekretariaty esaslandyrdylar we Butros Galini Baş sekretar edip saýladylar.

«100 великих дипломатов»

kitabýndan terjime eden: Ajaýyp NOBATOWA,
Halkara žurnalistikasy fakultetiniň
II ýyl talyby.

Law is the essential foundation of stability and order both within societies and in international relations.

J. William Fulbright

Peace cannot be kept by force. It can be achieved only by understanding.

Albert Einstein

YAŞ DIPLOMATYŇ SESI

Bizniň baş maksadymyz Watana gulluk etmekdir! METHEGAT — ELEKTRON GAZETI
THE VOICE OF YOUNG DIPLOMAT
Our main goal is to serve the Motherland! TURKMENISTAN NEWS SERVICE

Baş redaktor
Aýnabat NAZAROWA

Baş redaktoryň orunbasarlary: M.Mätgurbanow, G.Gurbansähedow.

Jogapkär kätib: B.Garaýew.

Jogapkär kätibiň orunbasary: A.Kaşanow.

Kätib: A.Nobatowa.

Bölüm müdiri: J.Öwezowa.

Edebi işgärler: A.Ýazweliýew, A.Atajkowa.

Fotohabarçy: T.Myratlyýew.

Korrektorlar: A.Hudaybergenowa, A.Döwletowa.

Redaksion geňeşiň agzalary:

B.Ataýew, M.Berdinyýazow, W.Kadyrow,

R.Bäşimow, B.Saryýew, T.Gutlyýew,

B.Amansaryýew, B.Karaýew, A.Jumagulyýew,

M.Gandymowa, T.Babaýewa,

P.Çaryýew, O.Hemzäýew, T.Döwletowa,

J.Pürjähowa, O.Amanmuhammedowa.

Gazet elektron görnüşinde
HGI-niň www.iirmfa.edu.tm
internet saýtynda
hem-de iirmfa.nesil.edu.tm
sanly bilim portalynda
ýerleşdirilýär.

E-mail:

yashdiplomathgi@gmail.com